

Kazan İlçesinin (Türkiye-Ankara) İsminin Kaynağı The Origin of the Name Kazan (Ankara-Turkey)

Ergün Veren*

Özet

Bu çalışmada Ankara (Türkiye) iline bağlı Kazan ilçesinin isminin kaynağı araştırılmış, farklı görüşler sıralanmış ve Gazan Hanlığı ile ilişkisine dayanarak Kazan adının Gazan'dan geldiği görüşü ortaya konmuştur.

Anahtar Kelimeler

Kazan, Adbilim, Halkbilim, halk kültürü, isim verme, Gazan Han

Abstract

This paper discusses the origin of the name Kazan given to a district of Ankara (Turkey). The paper lists a number of explanations and sides with the view that the name Kazan originates from Ghazan Han.

Keywords

Kazan, Onomastics, Folklore, folk culture, naming, Ghazan Khan

Kazan İlçesi

Zamanında kayıt altına alınmaması nedeniyle isminin kaynağı ve tarihsel derinlikleri inilmiyip günümüzde bu yerleşim yerinde yaşayanlarca söylentilere dayalı bilgilerin gerçek bilgiler olarak kabul edildiği yerleşim yerlerinden biri de Türkiye'nin başkenti Ankara iline bağlı Kazan ilçesidir.

Kazan ilçesi, İç Anadolu Bölgesi'nin "Yukarı Sakarya Bölümü"nde olup, kuzeyinde Kızılcahamam, doğusunda Çubuk, güneydoğusunda Keçiören, güneyinde Yenimahalle ve Sincan, batısında da Ayaş ilçeleri bulunmaktadır. Arazisinin büyük bir bölümü Akıncı

---

* Ergün Veren, Araştırmacı yazar, Ankara.
ergunveren@hotmail.com

Mürted/Murtad/Murtaza) Ovası'nda bulunan Kazan, 47.800 hektar yüzölçüme sahiptir (ERDOĞAN 2009: 18).

İlçenin doğu ve güneydoğu sınırı Köroğlu dağlarının güney uzantıları olan Karyağdı Dağı ve Mire Dağı yamaçlarından geçer. Kuzeyde ise ilçe sınırı Işık Dağı'nın bir üyesi olan Çorba (Şorba, Şurba) Dağı'nın yamaçlarından geçer. Batı sınırı ise Ayaş (Balaban) dağlarının en yüksek tepesi olan Hızır Tepesi'nin doğu ve güney yamaçlarından geçerek, kısmen İlhan Çayı vadi yatağını içine alarak Ayaş dağlarının yüksek plato düzlüklerini güneye doğru takip eder. Güneyde ise Akıncı Ovası'nın büyük bir bölümü olan kuzey kısmını içine alır. Ovanın güney bölümü ise Sincan ilçesi sınırları içerisinde kalır. Kazan ilçe merkezi Akıncı Ovası'nın kuzeyinde kurulmuştur (ERDOĞAN 2009: 18)

Kazan ilçesinin jeomorfolojik yapısında Akıncı Ovası'nı çevreleyen dağlık alanlar ile ovayı çevreleyen platolar önemli bir alanı kaplar. Kuzeyde Çorba Dağı'nın güney yamaçları, güneydoğuda Karyağdı Dağı'nın yüksek kısımları, batıda Ayaş dağlarının doğu yamaçları bölgenin dağlık alanlarını oluşturur (ERDOĞAN 2009: 24).

Kazan ilçesinin kuzeyinde bulunan Avar, Hodulca ve Çorba Dağı, doğu ve güneydoğusunda bulunan Mire ve Karyağdı Dağı ile batısında bulunan Ayaş (Balaban) dağlarının yamaçlarından beslenen ve mevsimsel yağışlara bağlı akarsular bulunmaktadır. Bu akarsular, dere ve çay boyunda olup, en önemli akarsuları Kocadere Çayı, Ova Çayı ve İlhan Çayı'dır (ERDOĞAN 2009: 36).

Kazan ilçesi ise Orta Anadolu ova ve dağ bozkırı yapısına sahip olup, iki ayrı bitki topluluğu (step ve orman) görülür. Bölgede en yaygın olan bitki topluluğu steptir. Kazan ilçesinin "Batı Karadeniz" kuşağına yakınlığı ve dağ bozkırı olması dolayısıyla yerleşmeleri içinde orman köyü sayısı fazladır (ERDOĞAN 2009: 44). Denizden yüksekliği 890 metre olan ilçede yazları sıcak ve kurak, kışları soğuk ve yağışlı olan karasal iklim hâkimdir. Kış aylarında yağış az olmasına rağmen don olayı çokça görülmektedir (GÖKTAŞ 2003: 69).

Tarihi M.Ö.2000 yıllarına kadar dayanan Kazan bölgesinde birçok medeniyetin yaşadığı ve önemli eserler bıraktıkları yapılan kazılarda ortaya çıkarılmıştır. Roma döneminde Roma yol sisteminin önemli geçiş noktalarından biri olarak bilinen (GÖKTAŞ 2003: 12 vd) Kazan bölgesinin yanı başındaki Çubuk Ovasında Asya tarihini ve özellikle Osmanlı Devletinin varlığını ve devamını yakından etkileyen "Ankara Savaşı" yapılmıştır. Anadolu Selçuklu Devleti ve İlhanlılar Devletinin hâkimiyetinde kalan topraklar daha sonra Osmanlı Devleti sınırları içerisine girmiştir. Osmanlı döneminde Murtaza-Abad adıyla Ankara sancağına bağlı bir kaza konumunda olan Kazan bölgesi varlığını günümüze kadar isim ve idari yapı değişiklikleri geçirerek sürdürmüştür. Bugün Ankara iline bağlı ilçedir.

Kazan İlçesinin İsmiyle İlgili Söylentiler ve İddialar

Kazan ilçesinin isminin kaynağı ile ilgili olarak yazılı kaynaklar incelendiğinde söylentiye dayalı çeşitli bilgiler ve iddialar ile karşılaşılmaktadır. Kimi farklı kimi de varyant olan bu söylenti ve iddialar şunlardır:

a) Bir söylentiye göre, Osmanlı padişahı Yıldırım Bayezid 1402 yılında ordusu ile birlikte Timur'un ordusu ile savaşmak üzere bölgeye gelir ve burada ordusuna mola vererek, kazanlar kurdurup yemek yedirir. Bu olaydan dolayı "Kazan" adı verilir (ERDOĞAN 2009: 15), (GÖKTAŞ 2003: 67), (MİLLİYET 29/08/2011), (KAZAN 2001?: 3).

b) Başka bir söylentiye göre de ilçe ismini Ankara savaşında yenilen Osmanlı ordularının ağırlıklarını burada bırakıp çekilmesinden sonra geride kalan devasa kazanlardan almıştır. Osmanlı Devleti kazanları aşevi olarak kullanmış ve yemekler burada saklanmışlardır (VİKİPEDİA 2012).

c) Diğer bir söylentiye göre ise Kazan adının, Ankara Savaşı'nda Moğol ordusuna katılan Kazan Türklerinden gelmiş olma ihtimali de bulunmaktadır. Kazan Türklerinin, savaş sonrasında Ankara çevresine yerleşerek kendi adlarını taşıyan bir köy (Kazan Köyü) kurdukları da iddia edilmektedir (MİLLİYET 29/8/2011), (ERDOĞAN 2009: 15).

d) Kazan isminin Türkçe bir kelime olup, Kaşgarlı Mahmud'un "Divan-ü Lügat-i't-Türk" isimli eserindeki "Kazgan" kelimesinden geldiği de iddialar arasındadır (ERDOĞAN 2009: 16)

e) Kazan'da, İlhanlıların Ankara'ya egemenlikleri zamanında "Gazan Han" adına basılmış sikkelerin buluntuları dikkat çekmektedir. Bu söylentiye dayanarak "Gazan" isminin zaman aşımına uğradığı ve "Kazan" olarak değiştiği bilgiler arasında yer almaktadır (MİLLİYET 29/08/2011).

Söylenti ve İddialara Tarihi ve Folklorik Bakış

Kazan ilçesinin isminin kaynağı ile ilgili olarak tespit edilen söylenti ve iddiaları yöre ile ilgili araştırmalarda bulunan ve bunları kamuoyu ile paylaşan yazarların görüşlerini de dikkate alarak incelediğimizde çeşitli sonuçlara ulaşılmaktadır.

Ankara Savaşında Yıldırım Bayezid'in ordusu için burada kazan kurdurduğu için ilçenin adının "Kazan" olarak anıldığına dair söylentilere Erdoğan: *"Bu rivayet tarihi olaylara ters düşer. Çünkü Ankara Savaşı'nda Yıldırım Bayezid Han, Çubuk Ovası'na ordusuyla Kalecik-Ravlı (Akyurt) güzergâhından gelir. Ayrıca Ankara Savaşı'nda gerek Yıldırım Bayezid orduları, gerekse Timur Han orduları bölgeye gelmemiş, Mire ve Karyağdı dağlarının batı yamaçlarına geçmemiştir. Ancak Yıldırım Bayezid Han, 1392 yılında Ankara'ya gelir ve kış ordusu ile birlikte Ankara'da geçirir. Ordunun Ankara'da nerede kışladığı kaynaklarda zikredilmez. Ayrıca*

Sultan Çelebi Mehmed, Ankara Savaşı'ndan sonra ordusuyla "Murtad" ovaya gelir ve konaklar. Bölgede "Kışla" köyünün varlığı dikkati çeker (ERDOĞAN 2009: 15)" şeklinde karşı çıkmaktadır.

Göktaş da: "Kazan" isminin, Ankara savaşında Yıldırım Bayezid'in bu bölgede ordugah kurup kazan kaynatmasından geldiği şeklindeki yaygın inancın savaş incelendiğinde bunun tamamen doğru olduğunu söylemenin güç olduğunu; muhtemelen yenilgiye uğrayan Osmanlı ordusunun ağırlıklarını bu bölgede bırakıp çekilmesinden sonra devasa kazanların burada kalmasından ileri geldiği belirtmektedir (GÖKTAŞ 2003: 67).

Kazan adının, Ankara Savaşı'nda Moğol ordusuna katılan Kazan Türklerinden gelmiş olma ihtimalinin bulunması ve Kazan Türklerinin, savaş sonrasında Ankara çevresine yerleşerek kendi adlarını taşıyan bir köy (Kazan Köyü) kurdukları iddiaları da tarihi bilgilerle örtüşmemektedir.

O tarihte Anadolu'da bulunan ve Kara Tatarlar olarak bilinen topluluk Ankara Savaşında önce Osmanlı ordusuyla Timur'a karşı savaşırken daha sonra saf değiştirerek Timur ordusuna katılarak Osmanlı ordusunun savaşı kaybetmesinin sebeplerinden biri olmuştur. Kara Tatarlar, Kazan (Bugünkü Tataristan'ın başkenti) bölgesinden göç etmiş Tatar Türkleri değildir. Kazan bölgesi Tatarları Anadolu topraklarına gelmemişler; Hazar Denizinin kuzeyinden göç etmişlerdir. Anadolu topraklarına gelenler Kara Tatarlardır (ÇETİNOĞLU 2006: 12;13).

Türkistan'ın kuzeyinde, Çin sınırına uzak bölgelerde yaşayan Kara Tatarlar, bir rivayete göre çok ilkel bir hayat yaşamışlardır ve Cengiz Han'ın atalarıdır. Çinliler, Türklerden ayrı bir yapıya sahip olduğunu belirtmek için Moğolları, Kara Tatar adı ile anmışlardır. Kara Tatarlar kırmızı yüzlü, büyük yanaklı, kirpikleri ve sakalları çok seyrek, belden yukarısı kısa, bacakları uzun, dolgun vücutlu olarak tarif edilmektedirler. Uzak bölgelerde yaşadıkları için Çin kaynaklarında Kara Tatarlar ile ilgili bilgiler çok azdır. 950'li yıllara kadar Moğollar, Tatarların yönetiminde ve himayesinde yaşamışlar, bu yıllarda Moğollarda, siyasi birlik yolunda eğilimler belirince bağımsız bir yönetime sahip olmak için Tatarlarla şiddetli bir mücadeleye girişmişlerdir. 1164 yılında yapılan büyük savaşı Tatarlar kazanmış ve bu savaşın sonunda Kara Tatarlar, Cengiz Han'ın babasını öldürmüşlerdir. Bunun üzerine Cengiz Han, Kara Tatarların her nerede görülürse öldürülmelerini emretmesiyle 1202, 1204 ve 1206 yıllarında tekrarlanan katliamlarda, Kara Tatarların büyük bir bölümü öldürülmüştür. Kara Tatarların katliamdan kaçanları Hazar Denizi'nin güneyinden, Anadolu'ya gelip yerleşmişlerdir. Aralarında; yine Cengiz Han'ın baskılarından kaçan Peçenekler, Kıpçaklar, Uzlar... gibi başka Türk boyları da vardır. 1206 yılından sonraki Çin kaynaklarında Kara Tatarlardan hiç söz edilmez. Kara Tatarlar Anadolu'da kısa zamanda çoğalmışlardır (ÇETİNOĞLU 2006: 15;13).

Divan-ü Lügat-i't Türk adlı eserde sel sularının yardığı yer; içinde yarlar, bataklıklar bulunan yer anlamına gelen “Kazgan” kelimesinin Kazan ilçesinin bulunduğu coğrafyanın özelliklerini anlatması nedeniyle bu ismin verildiğini vurgulayan Erdoğan: “Ankara ilinde Oğuz Bozokları'nın Dağhan kolunun Salur, Eymir (İymir), Alayundlu (Alacaatlı) ve Üregir (Yüreğir/Üreğil) boylarının isimlerini taşıyan köyler de mevcuttur. Eymir ve Yundbad (Günbaşı) köyleri Kazan'a komşudur. “Dede Korkut Destanı”nda Salur boyundan olan Kazan Bey'den de övgü ile bahsedilir. Ayrıca Ankara Türkmen Yörükleri arasında “Kazgan (Kazan) özü” cemaati vardır. Kısacası Kazan ismi, Türkçe bir kelime olup, Kaşgarlı Mahmud'un “Divanü Lügati't-Türk” isimli eserindeki “kazgan” kelimesinden geldiği kanaati daha uygun düşmektedir” (Erdoğan 2009: 16) sözleriyle iddiasını kanıtlamaya çalışmaktadır.

Göktaş da: “Kazan” isminin, yörede çok sayıda Oğuz boy adlarının taşıyan yer isimlerine bakarak ilçenin isminin Kazan Türklerinden gelmiş olabileceğinin araştırmaya değer olduğunu belirtmektedir (GÖKTAŞ 2003: 67).

Buraya kadar ortaya çıkan bilgilerden ”Kazan” isminin kaynağının ne Ankara savaşında “Kazan kurma”, ne “Kazan Bırakma”, ne de Kazan Türklerinin bölgeye yerleşmesiyle ilgili olmadığı ortaya çıkmaktadır. Divan-ı Lügat-i't Türk'de geçen “Kazghan” tanımlamasının bölgenin coğrafi yapısına uygun olması ve yörede Türkçe yer isimlerin çokluğu hususu ise etimolojik açıdan üzerinde durulabilecek bir husustur. Kanaatimizce Kazan ilçesinin isminin bu nedenle verilmiş olabileceği görüşünü tam olarak açıklayamaya yetmemektedir.

Gazan Mahmud ve Kazan

Kazan ilçesi ve yöresi konusunda yapılan araştırma çalışmalarında üzerinde fazlaca durulmayan bir konu var ki o da İlhanlılar dönemidir. 1243 yılındaki Köseadağ Savaşı'nın¹ ardından Moğollar Anadolu'yu istila etmişler, Büyük Selçuklu Devleti'nin yıkılmasından sonra Anadolu'nun büyük kısmı İlhanlıların eline geçmiştir. İlhanlıların hâkimiyetine giren bölgelerin içinde Ankara ve çevresi de bulunmaktadır. İlhanlı hükümdarı Gazan Mahmud “Gazan Han” (1295-1304) Anadolu şehirlerinde kendi adına İlhanlı sikkelerini darbettirmiştir. Bu dönemde Gazan Mahmud tarafından Engür, onun halefi Ebu Said tarafından da Engüriye yazan sikkeler darbedilmiştir (AYKUT, AYDIN 1992: 19 vd) Kazan'da, İlhanlıların Ankara'ya egemenlikleri zamanında “Gazan Mahmud” adına basılmış sikkelerin bulunmaları dikkat çekicidir (MİLLİYET 29/08/2011).

---

¹ Sivas'ın seksen kilometre doğusunda bulunan Köseadağ bölgesinde 3 Temmuz 1243 (H.14 Muharrem 641) tarihinde Moğal ordusu ile Büyük Selçuklu ordusu arasında gerçekleşen ve moğal ordusunun galibiyeti ile sonuçlanan savaştır. Bu savaş sonunda Moğollar Anadolu topraklarına girmişlerdir. Anadolu Selçuklu devletinin yıkılış süreci başlamıştır. Merkezi Tebriz olan İlhanlılar Devleti kurulmuş (1256) ve zamanla Anadolu'yu hâkimiyetine almışlardır.

Ankara yöresinde Gazan Mahmud adına para basılan darphanelerden biri de kayıtlarda ve sikkelerde “Beğbazâr” olarak geçen Beypazarı bölgesindedir (AKÇAŞAR, ARI 2011: 312). Bu darphanenin yeri tam olarak tespit edilememiş sadece o dönemden kalan sikke üzerindeki damgadan Beypazarı’nda darp edildiği anlaşılmıştır. Darphanenin yerini tam olarak tespit etmek de mümkün değildir. Çünkü o dönemin asayiş durumu ve idari yapısı içinde değerlendirildiğinde darphane sabit olacağı gibi seyyar bir darphane de olabilir. Beypazarı darp hanesinin yerini Beypazarı ilçesini merkeze alarak geniş bir alan olarak kabul etmekte fayda vardır.

Şekil 1’de görülen Beypazarı darplı sikke Yapı Kredi Para Koleksiyonlarına 10506 envanter numarası ile kayıtlıdır. Gümüş dirhemdir. 21 mm çapında ve 2,35 gram ağırlığındadır. Darp yılı 69.. tam olarak okunamamakla birlikte dönemindeki diğer envantere kayıtlı sikkelerle karşılaştırıldığında Hicri 698 veya 699 (Miladi 1298 veya 1299) yılında darp edildiği anlaşılmaktadır. Darp yeri ise Beypazarı’dır (AYKUT, AYDIN 1992: 138).

Bir diğer husus ise yöredeki yer isimleri ile şahsiyetler arasındaki bağıdır. Ankara civarında bulunan ovaların, dağların, köylerin ve kasabaların isimleri o bölgede hakîm durumda olan şahsiyetlerin hatırasına bu şahısların isimleri ile anılmaktadır (Tablo: 1) (ERDOĞAN 2009: 12) (BARDAKÇI 2000).

Bir yanda bölgede Gazan Mahmud adına darbedilen sikkelerin bulunması, diğer yandan da Ankara civarında bulunan ova, dağ ve yerleşim yerlerine yöre ile özdeşleşmiş şahsiyetlerinin isimlerinin verilmesi uygulaması ortaya koyuyor ki; Kazan isimli yerleşim yerinin adının kaynağı “Gazan Han” ın ismidir ve zamanla halk dilinde “Kazan” haline dönüşmüştür.

Bu görüşümüzü destekleyen yan unsurda; yörede Gazan Mahmud adına sikke darbedilmesinin o dönemde yöre için önemli bir iktisadi gelişme olması ve bunun sonucunda Gazan Mahmud’un yöre halkı üzerinde önemli bir sosyo-psikolojik etki yarattığı gerçeğidir.

Sonuç

Bir yerleşim yerinin isminin (adının) kaynağını belirlemede sadece etimolojik yönden sonuç gitmeye çalışmak eksik ve yanlı olur. O yer ve yörenin tarihsel süreci, folklorik değerleri, yöre halkını derinden etkileyen siyasi, sosyal ve ekonomik olaylar ile şahsiyetler de kaynak oluşturabilmektedir.

Yerleşim birimlerini oluşturan topluluklar, kurdukları idari ve sosyal yapılarla o yerleşim biriminin iktisadi, tarihi ve folklorik değerlerine de sahip çıkmak, araştırmak, gün yüzüne çıkarmak, tasnif etmek ve kayıt altına alıp gelecek nesillere aktarmaktan sorumludurlar. Bu sorumluluklarını yerine getirirken bilimden ve bilimsel/kültürel çalışma yapan kişi ya da kurumlardan yardım almak zorundadırlar.

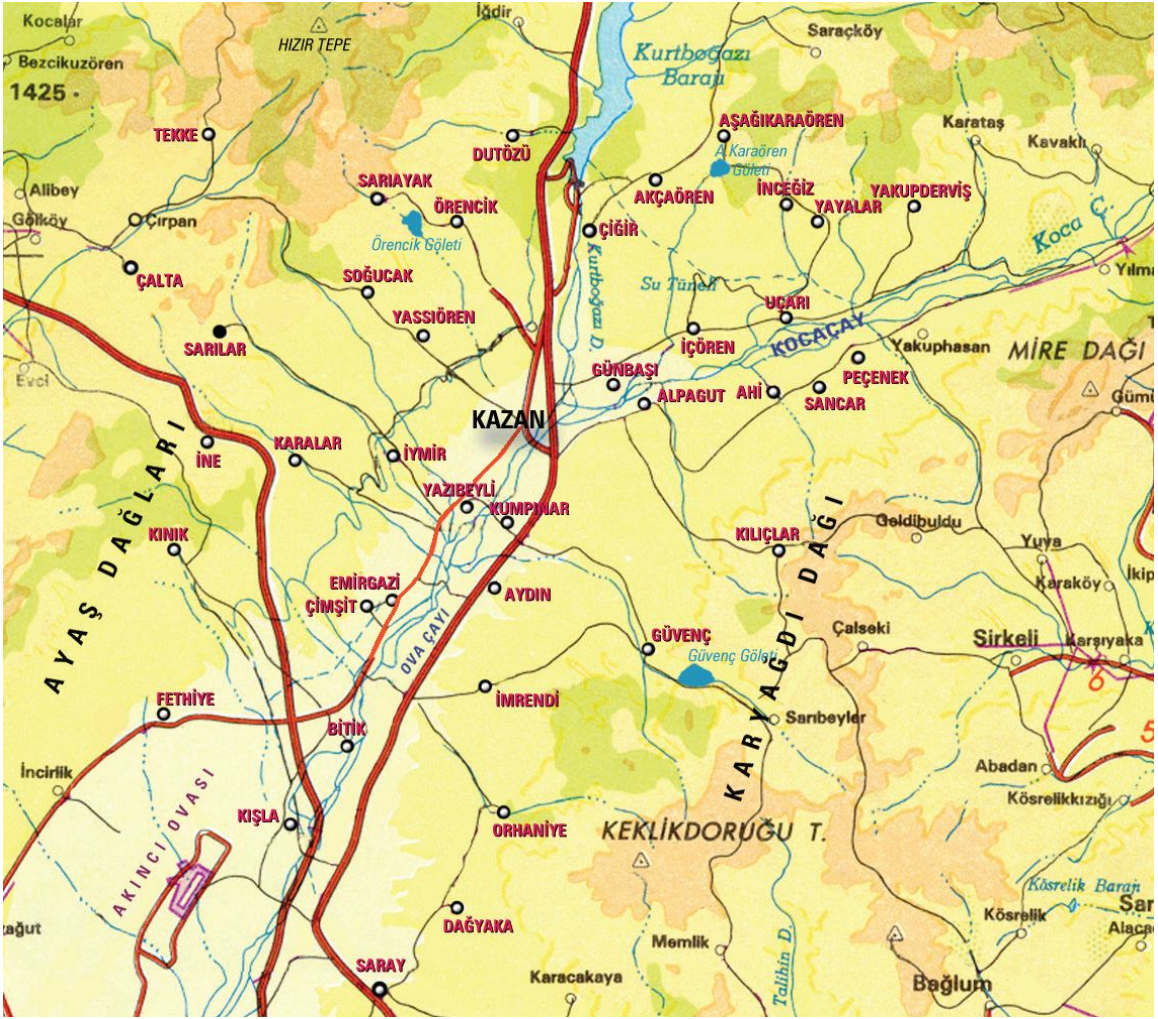
Kazan ilçesinde bu sorumluluğu yerine getirecekler; ilçedeki kamu yönetim organları ile sivil toplum kuruluşları ve araştırmacılarıdır. Bu kamusal sorumluluğun yerine getirilmesi faydalı, önemli ve gereklidir.

Kaynaklar

- AKÇAŞAR Bilhan, ARI Bülent (Ed.) (2011) “*Anadolu’da Paranın Tarihi (Haritalarla Türkiye’de Darphaneler)*“, Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası Yayınları, Haziran, Ankara
- AYKUT Tuncay, AYDIN Şennur (1992), “Ak Akçe (Moğol ve İlhanlı Sikkeleri)”, Yapı Kredi Para Koleksiyonları-1, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul
- BARDAKÇI Murat (2000), “*Esenboğa: 600 Yıllık Hezimetin Adı*”, Hürriyet Gazetesi, 31/12
- ÇETİNOĞLU Oğuz (2006), “*Ankara Savaşında Kara Tatarlar*”, Kalgay Dergisi, Bursa Kırım Türkleri Kültür ve Yardımlaşma Derneği Yayınları, Yıl 10, Sayı 39, Ocak-Şubat-Mart, Bursa)
- ERDOĞAN Abdulkerim (2009), “*Geçmişten Günümüze Kazan*”, Kazan Belediyesi Kültür Yayınları, Ankara
- GÖKTAŞ Numan (2003), “*Murtaza-Abad’dan Kazan’a Kazan 2003*”, Kazan Belediyesi Yayınları, Ankara
- HKBKM (2001), “*Halk Kültürü Belgeliği Kümeleme Kulavuzu*”, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Halk Kültürü Araştırmaları Genel Müdürlüğü Hagem Yayınları, Ankara
- İŞIKHAN Tuğçe (2008), “*Gaziantep Yer Adlarının Halkbilim Bakımından Değerlendirilmesi*”, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Halkbilim Anabilim Dalı, Yayımlanmamış Yüksek lisans tezi, Ankara
- KAZAN (2001?), “*Atatürk’ün Kazan’a Gelişinin 67. Yılı Anısına-Kazan Belediyesi*”, Kazan Belediyesi Yayınları, Ankara
- MİLLİYET (2011), “*Ankara’nın İlçelerinin İsimleri Nereden Geliyor?*”, Milliyet Gazetesi, 29/08
- TDK (2011), “*Türkçe Sözlük*”, Türk Dil Kurumu Yayınları, 11.inci baskı, Ankara
- TYASEM (1984), “*Türk Yer Adları Sempozyumu Bildirileri*”, Başbakanlık Basımevi, Ankara

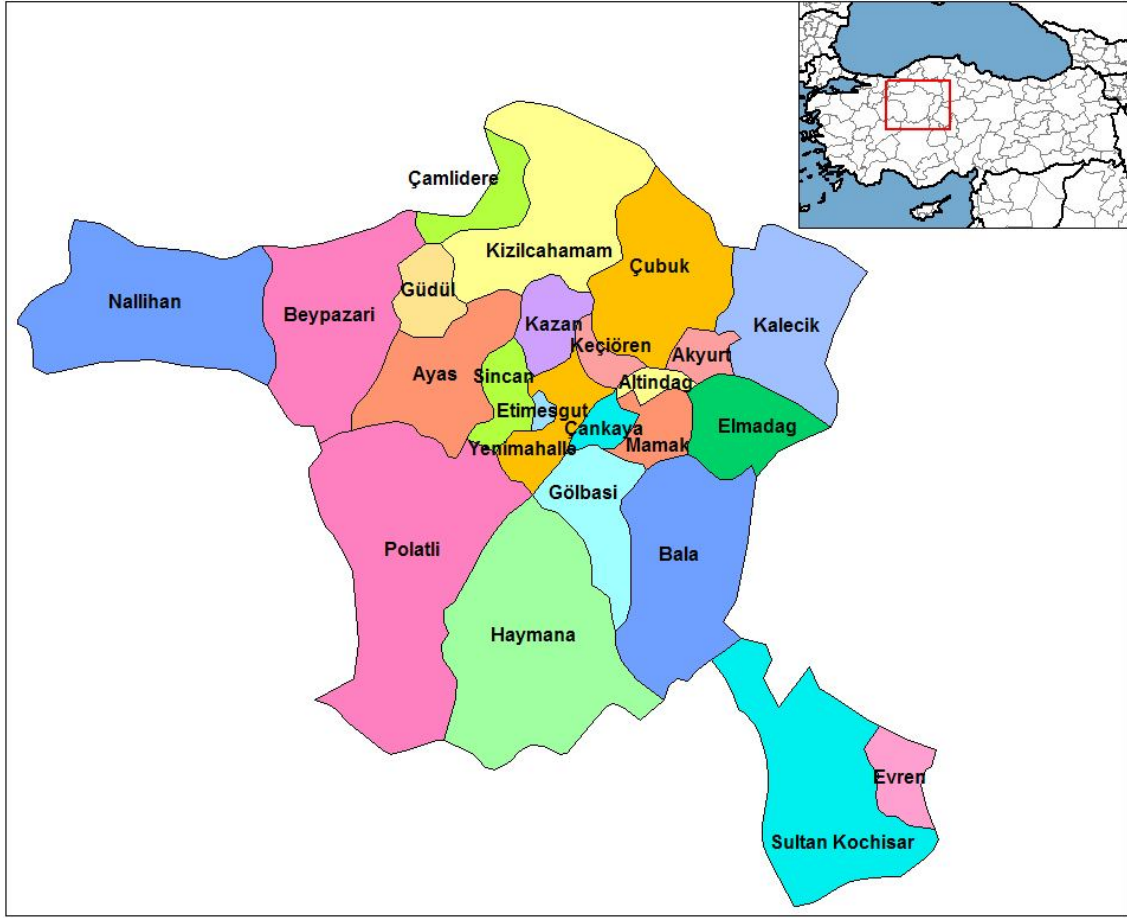
<i>Ankara Civarında Bazı Yer Adlarının İsimlerinin Kaynağı İle İlgili Örnekler (Tablo: 1)</i>		
Yerin Adı	Mevkisi	İsmine Kaynak Oluşturan Kişi
Yağmur Ovası	Ankara-Atatürk Orman Çiftliği ve civarı	Şeyh Yağmur
Hüseyin Gazi Dağı	Ankara ilinin güneydoğusunda	Seyyid Hüseyin Gazi (Seyit Battal Gazi’ nin babasıdır ve türbesi bu dağın zirvesindedir)
Abdüsselam Dağı	Ankara-Sincan ve Ayaş ilçeleri arasında	Abdüsselam Gazi (Danişmendoğulları dönemi komutanlarından)
Bacı	Ankara Çayı vadisi bölgesi	Fatıma Bacı (Ankara çayı vadisine hâkim bir ahi reisi)
Timur Şeyh Ovası		Timur Şeyh

Şabanözü	Ankara-Polatlı ilçesi onyedii km. kuzeyinde	Şeyh Şaban
Ahi İsmail Köyü	Ankara-Kazan ilçesinin on km. doğusunda	Ahi İsmail (Köy arazisinin Ahi büyüklerinden Ahi İsmail'e ait mülk olması)
Emirgazi	Ankara-Kazan ilçesinin mahallesi	Emirgazi (Danışmendli Hükümdarı)
Esenboğa	Ankara-Çubuk ilçesinde	İsen Buga (Timur'un komutanlarından)
Bacı	Ankara-Sincan-Temelli-Bacı Köyü	Bacım Sultan (Tapduk Emre'nin kızıdır ve türbesi bu köydedir).

Harita 1: (Kazan ve çevresi) (Özdoğan 2009: 18'den)

Harita 2: Kazan İlçesinin Ankara ve Türkiye Coğrafyasındaki Yeri

obverse / ön

reverse / arka

Resim 1: Beypazar darphanesinde Gazan Mahmud adına darbedilmiş gümüş sikke

(Aykut, Aydın 1992: 138)